

Informační zpravodaj spoření na důchod

4

25. říjen 2020

Situace na trhu

PRVNÍ PILÍŘ

Veřejné finance nejsou podle Úřadu národní rozpočtové rady dlouhodobě udržitelné. To se samozřejmě velmi zásadně dotýká rovněž schopnosti státu vyplácet starobní důchody. Důchodový systém totiž není na stárnutí české populace připraven.

Podle prognózy Evy Zamrazilové přijde během dvou dalších hospodářských cyklů, tedy zhruba za dvanáct až čtrnáct let, demografický nárůst spojený se stárnutím populace a odchodem silných ročníků ze sedmdesátých let do starobních důchodů. Česko zatím tuto záležitost bohužel neřeší a čas se pochopitelně krátí.

Generace narozené v osmdesátých a devadesátých letech tak čeká – pokud nebude penzijní systém reformován – propad osobních financí v podobě vysokých odvodů či daní a velmi malých důchodů. Aktuálně jsme v situaci, kdy na jednoho starobního důchodce připadají (a na jeho důchod vydělávají) zhruba tři ekonomicky aktivní lidé. Jenže v roce 2037 to už budou jenom dva. Poté velmi pravděpodobně přijde navýšení daní, což bude pro stát jedna z mála možností, jak zachovat penzijní systém udržitelný.

Postupně může dojít i k tomu, že se bude snižovat takzvaný náhradový poměr mezi průměrným důchodem a průměrnou čistou mzdou. V současné době je náhradový poměr na úrovni zhruba

padesáti procent. To znamená, že člověk, který nastoupí do penze, spadne na polovinu svých dosavadních příjmů. Tento stav je v ČR sice akceptovatelný, nicméně už se nacházíme na hranici, kterou si s ohledem na udržení životní úrovně penzistů nemůžeme dovolit snižovat.

Stále větší důraz proto bude kladen na individuální soukromé spoření na penzi. V situaci, kdy se o důstojný příjem ve stáří nebude schopen postarat stát, budou lidé navyšovat své nízké důchody peněží naspořenými a zhodnocenými v „penziju“, ať už v penzijním příspěvku, nebo v doplňkovém penzijním spoření.

Zdroj: www.apfcr.cz

Bilance důchodového účtu

Přestože rychlý mzdový růst posledních dvou let zvýšil penzijnímu systému příjmy, ke konci srpna tohoto roku se dostal do téměř pětadvacetimiliardové ztráty. Mzdy nyní rostou pomaleji a vláda odpouští menším firmám pojistné, sociální správa přichází měsíčně o čtyři miliardy. Pokud se na tom do konce roku nic nezmění, letošní schodek se propadne někam ke čtyřiceti miliardám korun. A výhled do roku 2021 je ještě horší.

Důchodový systém nemá stabilitu, kterou mu měla zajistit tzv. malá penzijní reforma Nečasovy vlády v roce 2011. Tato dnes už deset let stará strategie měla Česko připravit na stárnutí populace. Jejím základem byl předpoklad, že se schodek na důchodovém účtu přiblíží k maximálně

dvěma procentům HDP. Navíc směřujeme ke kritickému bodu, tedy k odchodu generace Husákových dětí z ekonomicky aktivního života.

Zdroj: www.mfcr.cz a apfcr.cz

TŘETÍ PILÍŘ

Na penzijních účtech účastníků třetího pilíře je již více než půl bilionu korun (507 481 mld. Kč). Celkový počet účastníků doplňkového penzijního spoření opět mezikvartálně stoupl a uzavřeno je tak již 1 215 855 smluv, nicméně tempo, kterým do nového „penzijka“ lidé vstupují, je pomalejší než před koronakrizí. Dobrá zpráva pro účastníky však je, že většina ztrát – tedy více než čtyři pětiny, které byly zapříčiněny propadem světových akciových trhů na jaře tohoto roku –, již byla odmazána. Objem penzijních úspor v DPS vzrostl na celkových 67,637 miliardy Kč, v PP dosáhl 439,844 miliardy Kč.

Celkový počet účastníků třetího pilíře v polovině tohoto roku byl 4 419 186 osob, v penzijním připojištění, do kterého se již sedm let nedá vstupovat a ve kterém je možný už pouze přírůstek, byl jejich počet 3 203 331. Smluv na dětské „penzijko“ je již 67 204. Příspěvek zaměstnavatele v doplňkovém penzijním spoření v průměrné měsíční výši 976 Kč pobíralo celkem 295 840 účastníků a předdůchod, jehož průměrná výše činila 11 306 Kč, čerpal 4 663 osob.

Zdroj: www.apfcr.cz

Vývoj fondů

Vzhledem k účelu produktu, tedy zajištění dostatečných příjmů v důchodovém věku, volí AXA při správě účastnických fondů tradičně spíše konzervativní přístup. Naším cílem je dosažení atraktivního výnosu, zároveň respektujeme zájmy klientů, kteří inklinují k zachování hodnoty vloženého kapitálu. I proto je nej dynamičtější strategií naší nabídky smíšené portfolio Vyváženého fondu.

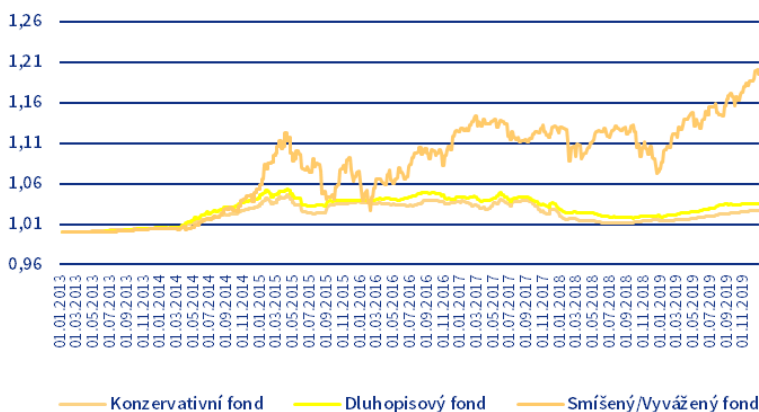
V průběhu loňského roku zaznamenaly konzervativní i dynamické fondy výraznou pozitivní výkonnost (viz tabulka a graf zhodnocení).

V prvním pololetí letošního roku na finanční trhy dopadly události kolem korona viru. Zastavení podstatné části globální ekonomiky a pravděpodobný vstup do recese srazil zejména akciové trhy a rizikovější dluhopisy (tzv. high yield). Masivní stimulece států a centrálních bank dokázaly část těchto ztrát na konci března umazat. Zásadní otázku pro budoucí vývoj je zejména, jak dlouho budou platit jednotlivá omezení a kdy se vrátí hospodářství zpět k normálnímu k fungování.

Statuty a sdělení klíčových informací účastnických fondů AXA jsou dostupné na www.axa.cz

Výkonnost účastnických fondů

VÝKONNOST	KONZERVATIVNÍ FOND	DLUHOPISOVÝ FOND	VYVÁŽENÝ FOND ¹⁾	AKCIOVÝ FOND
2020 ²⁾	0,74%	1,63 %	1,38 %	7,92 %
2019	1,20 %	1,38 %	11,17 %	
2018	-0,83 %	-0,90 %	-4,40 %	
2017	-1,38 %	-1,33 %	-0,10 %	
2016	0,02 %	0,43 %	4,48 %	
2015	0,59 %	-0,23 %	2,02 %	
2014	2,67 %	3,61 %	4,91 %	
Od založení (1. 1. 2013)	3,49 %	5,15 %	21,12 %	

¹⁾ Smíšený fond zanikl k 31. 12. 2014 sloučením s Vyváženým fondem, výkonnost uváděná v tabulce představuje výkonnost přepočtenou na bázi vývoje portfolia Vyváženého fondu.

²⁾ Údaje za rok 2020 jsou vypočítány k 30.9.2020

Uvedené údaje se týkají minulosti a výnos dosažený v minulosti není spolehlivým ukazatelem budoucích výnosů.

Zajímavosti ze zahraničí

PENZIJNÍ SYSTÉMY

Francie

Účast v prvním pilíři ve Francii je povinná pro zaměstnance soukromého sektoru. Financování plánu funguje na principu pay-as-you-go. Pro nárok na plnou penzi je minimální délka příspěvkového období alespoň 41,25 let (43 let pro narozené po roce 1973). Tato penze je závislá na minulých příjmech jedince. Po splnění minimální délky příspěvkového období, je výplatní poměr 50 % referenčního výdělku. Referenční výdělek (valorizovaný dle inflace) se vypočte podle 25 „nejlepších let“. V případě kratší odpracované doby je penze redukována. Výše dávky je valorizována podle vývoje cen. Tato část prvního pilíře pokrývá asi 69,1 % zaměstnanců.

V rámci prvního pilíře dále fungují specializované penzijní plány pro zaměstnance veřejného sektoru a speciální plány pro zaměstnance státních a místních orgánů, zaměstnance pracující v náročných profesích a některé další (celkem tyto plány zahrnují přibližně 500 000 pracovníků a 1,1 milionu důchodců). Součástí prvního pilíře tvoří také minimální příspěvkový důchod, který při splnění právních podmínek plného důchodu, dorovnává penzi do určité výše.

Odvodová sazba činí 19,52 % hrubé mzdy (nebo 16,6 % pokud je osoba narozena po roce 1948 a účastní se druhého pilíře), polovinu platí zaměstnanec a polovinu hradí zaměstnavatel. Největší část tohoto příspěvku jde do společného plánu pro všechny účastníky prvního pilíře. Dále 2,92 % jde na plán soukromého individuálního účtu (platí zaměstnanec).

V rámci prvního pilíře je od roku 2006 zahrnut minimální důchod ASPA, který je řízen službou SASPA (Service de l'allocation de solidarité aux personnes âgées), a je financován z fondu FSV (Fonds de solidarité vieillesse). Je určen pro osoby ve věku nad 65 let, jejichž příjem (včetně důchodu) je pod stropem, (stanovuje se každý rok) a které mají dostatečný počet odpracovaných let. Je typu DB (benefit defined) a indexován dle míry inflace.

Pro veřejné důchody v rámci prvního pilíře má ve Francii význam veřejný penzijní rezervní fond – Fonds de Réserve pour les Retraites (veřejnoprávní instituce založená v roce 2001). Veřejný penzijní rezervní fond investuje prostředky, které mu svěřily veřejné orgány. Je financován převážně z přebytků některých fondů sociálního zabezpečení (Fonds de solidarité vieillesse), ze zdrojů z privatizace (z výnosů prodeje určitých státních aktiv) či z daní z obchodování na burze. Jeho důležitost se předpokládá při zajišťování udržitelnosti veřejných financí v případě vysokého zatížení důchodového systému (předpokládán v letech 2020–2040). Vláda stanovila harmonogram

výplaty majetku fondu od roku 2011. Do roku 2024 bude fond vyplácet 2 miliardy EUR do Caisse d'Amortissement de la Dette Sociale, aby pomohl financovat deficity základního státního důchodu. (Fonds de Réserve pour les Retraites).

Druhý pilíř

Druhý pilíř je ve Francii založen na zaměstnaneckých penzích.

Soukromý penzijní plán v rámci tohoto pilíře je z větší části založen jako povinný systém a všichni zaměstnanci jsou tedy členy povinných doplňkových plánů.

Plány jsou financovány na bázi pay-as-you-go a jsou typu DB. Jsou založeny na kolektivních smlouvách, pro vedoucí pracovníky je určen plán AGIRCA a pro ostatní je určen plán ARRCO. Plány jsou řízeny soukromými penzijními společnostmi, zástupci zaměstnanců a veřejnými institucemi.

Výše vyplácené dávky je vypočítávána podle počtu získaných penzijních bodů. Počet získaných bodů za rok se vypočítá vydělením hodnoty příspěvků nákladem penzijního bodu. Výše důchodové dávky je vypočtena vynásobením sumy získaných penzijních bodů hodnotou penzijního bodu. Náklady a hodnoty penzijních bodů se sjednávají sociálními partnery. Příspěvkové míry jsou určeny pro jednotlivé mzdové intervaly určené mzdovými hranicemi měsíční mzdy zaměstnance. Příspěvky platí zaměstnavatel a zaměstnanec.

Třetí pilíř

Jako třetí pilíř důchodového systému lze označit dobrovolné zaměstnanecké penzijní plány. Jsou kapitálově financované a typu DC (defined contribution).

Společnosti však ve většině případů nejsou ochotné nabízet zaměstnanecké penzijní plány financované zaměstnavatelem pro všechny zaměstnance (obvykle jsou nabízeny pouze pro vedoucí pracovníky).

Mnoho společností místo toho zakládá spořicí plány společnosti. Umožňuje tak zaměstnancům individuální spoření v podobě daňově efektivních spořicích produktů (s možným doplňujícím příspěvkem zaměstnavatele). Tyto plány jsou obvykle pojištěny přes smlouvy životního pojištění – Pojištěné penzijní plány a poté je řídí životní pojišťovny.

Od roku 2001 byl zaveden také desetiletý plán, u kterého se však po reformách v roce 2004 prodloužilo minimální investiční období až do odchodu do důchodu, a tím se změnil ze spořicího plánu na penzijní produkt. Takto vznikly Dlouhodobé Spořicí Plány Společnosti (PERCO). Tyto plány musí být založeny na domluvě s odbory, závodní radou, nebo být schváleny zaměstnanci v referendu. Ve spořicí fázi se roční úroky daní 10,3 % a příspěvky společnosti se daní paušálně 7,6 %. Dávka může být vyplacena jednorázově (nezdaněná), nebo jako renta, kdy se daní pouze zlomek její hodnoty podle věku důchodce při odchodu do důchodu.

Zdroj: Komparativní analýza penzijních systémů – Úřad Národní rozpočtové rady ČR.

Zptejte se nás

Otázka:

Jaká je doba pojištění pro nárok na starobní důchod z prvního pilíře?

Odpověď:

Potřebná doba pojištění se postupně prodlužuje, a to v závislosti na důchodovém věku pojištěnce, event. věku pojištěnce. Potřebná doba pro nárok na starobní důchod je stanovena zákonem, konkrétně ust. § 29 odst. 1 zdp, a v je současnosti 35 let. Do pojištěné doby se počítají i tzv. náhradní doby.

V případě, že pojištěnci nevznikl nárok na starobní důchod podle ust. § 29 odst. 1 zdp, vznikne mu nárok na starobní důchod, pokud získal dobu pojištění nejméně 20 let a dosáhl po roce 2013 věku alespoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození.

Nárok na starobní důchod vznikne též pojištěnci, který dosáhl věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození, a získal aspoň 15 let doby pojištění. Do doby pojištění se však v tomto případě nezahrnují náhradní doby pojištění.

Kontaktní adresa:

AXA penzijní společnost a.s.,
Úzká 488/8, 602 00 Brno,
Česká republika

IČ: 61 85 98 18,
společnost je zapsána v obchodním rejstříku
vedeném Krajským soudem v Brně,
oddíl B, vložka 1692

AXA linka: +420 292 292 292 | e-mail: info@axa.cz | www.axa.cz

Důležité upozornění: Všechny uváděné informace mají pouze informativní charakter a nemohou v žádném případě nahradit statut fondů či poskytnout jeho kompletní shrnutí. Názory prezentované v tomto dokumentu jsou názory AXA penzijní společnosti a.s. a jsou poplatné době vzniku materiálu a podléhají změnám bez předchozího upozornění. Obsah materiálu neslouží jako návod k investování, nepředstavuje investiční doporučení ani penzijní doporučení a AXA penzijní společnost a.s. nenese žádnou odpovědnost za případné ztráty, které mohou vzniknout použitím uvedených informací. S investicí do účastnických fondů je spojené riziko kolísání hodnoty investice. AXA penzijní společnost a.s. upozorňuje klienty, že předchozí výkonnost jednotlivých fondů nezaručuje stejnou budoucí výkonnost. Pokud není uvedeno jinak, všechny hodnoty jsou uváděny v českých korunách.

